

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0859

(mr. M.E.J. Bracco Gartner, voorzitter, mr. E. van Zadelhoff, M.V. Tjia, leden en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)

Datum uitspraak	8 oktober 2024
Klacht van	De consument
Tegen	Aegon Cappital B.V., gevestigd te Groningen, verder te noemen de pensioenuitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen

Samenvatting

Pensioenverzekering. Lifecycle. Zorgplicht pensioenuitvoerder in het kader van prudent beleggen. Onder controle brengen van het renterisico en het streven naar een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering. De commissie heeft, op basis van de beschikbare informatie en documentatie, geen reden om aan te nemen dat de pensioenuitvoerder niet prudent heeft belegd of op andere wijze tekort is geschoten. De vordering wordt afgewezen.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de pensioenuitvoerder; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de pensioenuitvoerder.
- 1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 20 augustus 2024. De consument nam deel aan de hoorzitting. Namens de pensioenuitvoerder namen deel de heer mr. [naam 1], bedrijfsjurist, de heer [naam 2], accountmanager vermogensbeheer en mevrouw mr. [naam 3], advocaat.
- 1.3 De consument en de pensioenuitvoerder hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft van 1 september 1976 tot en met 30 juni 2022 deelgenomen aan de pensioenregeling van zijn (voormalig) werkgever. Deze regeling is op basis van een beschikbare premie, welke in fondsen wordt belegd om een pensioenkapitaal op te bouwen. De standaard pensioendatum van de consument op basis van het pensioenreglement was 1 november 2023.

- 2.2 De consument heeft in augustus 2023 aangegeven per 1 oktober 2023 met pensioen te willen gaan en verzoekt de pensioenuitvoerder het kapitaal over te maken naar door hem gekozen uitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen. In augustus en september 2023 wordt de consument geconfronteerd met een substantiële daling van de voor hem belegde waarde, ondanks dat hij voor het in zijn ogen veiligste scenario qua risicoprofiel heeft gekozen. Ook na zijn pensioendatum van 1 oktober 2023 ziet de consument de beleggingswaarde nog verder dalen.
- 2.3 De pensioenuitvoerder heeft de beleggingen na 1 oktober 2023 contant gemaakt. Het pensioenkapitaal is vervolgens op 12 oktober 2023 overgemaakt naar de uitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen.
- 2.4 De consument is het hier niet mee eens en heeft tekst en uitleg gevraagd aan de pensioenuitvoerder. De vragen zijn, tenminste in de optiek van de consument, onvoldoende beantwoord, waarna hij zich tot Kifid heeft gewend.

De klacht en vordering

- 2.5 De belangrijkste klacht van de consument is dat de pensioenuitvoerder hem niet heeft geïnformeerd en gewaarschuwd over de gevolgen van de koersval, waarbij ook is verzuimd om zorg te dragen voor de beloofde stabiliteit in zijn pensioen. Daarbij komt dat niet aan het verzoek van de consument is voldaan om het pensioenkapitaal zo spoedig mogelijk en uiterlijk op 30 september 2023 over te dragen aan de door hem gekozen uitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen. Tot slot verwijt de consument de pensioenuitvoerder dat, omdat de waardeoverdracht pas 12 dagen na zijn pensioendatum is geëffectueerd, het pensioenkapitaal nog verder is gedaald. De consument schat zijn totale schade op een bedrag van ruim € 41.000,- vermeerderd met rente.

Het verweer

- 2.6 De pensioenuitvoerder heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Inleiding

- 3.1 De commissie moet de vraag beantwoorden of de pensioenuitvoerder de op hem rustende zorgplicht heeft geschonden door niet te streven naar een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal, althans ervoor te waken dat dit kapitaal zoveel als mogelijk behouden blijft in de laatste jaren voorafgaand aan de pensionering van de consument.

Daarnaast moet de commissie beoordelen of de pensioenuitvoerder onzorgvuldig heeft gehandeld bij de overdracht van het pensioenkapitaal aan de pensioenuitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zorgdraagt. De commissie zal eerst op de eerste vraag ingaan en daarna de tweede vraag beantwoorden.

Beoordelingskader

- 3.2 Allereerst merkt commissie op, net zoals al in eerdere uitspraken (onder andere 2023-179, 2023-180, 2023-576 en 2023-0854), dat het een feit van algemene bekendheid is dat aan beleggen risico's verbonden zijn. Dat het in deze zaak om het pensioen van de consument gaat, doet hier niets aan af. De consument had dan ook moeten of kunnen onderkennen dat de waarde van de beleggingen aan koersschommelingen onderhevig is en dat dit kan leiden tot een hoger dan wel lager kapitaal op de einddatum van de premieovereenkomst. Daardoor had hij moeten of kunnen weten dat de exacte hoogte van het pensioenkapitaal tot aan de einddatum onzeker is.
- 3.3 De pensioenregeling van de consument is een zogenoemde beschikbare premieregeling, waarbij de pensioenpremies, in de regel gevormd door zowel de inleg van de werknemer (de eigen bijdrage) als die van de werkgever, gestort worden op een beleggingsrekening die in beheer is gegeven bij de pensioenuitvoerder. Op basis van artikel 52a van de Pensioenwet is de pensioenuitvoerder verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De pensioenuitvoerder is gehouden om een beleggingsbeleid te voeren dat in overeenstemming is met de prudent-person regel op grond van artikel 135 van de Pensioenwet. Artikel 135 van de Pensioenwet bepaalt onder meer dat de waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden. In lagere regelgeving is uitgewerkt waar het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder aan moet voldoen. Artikel 14a lid 2 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepalen dat de pensioenuitvoerder de waarden belegt op een wijze die past bij de aard en duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Artikel 14d lid 4 van dit besluit bepaalt dat de pensioenuitvoerder het beleggingsbeleid in de opbouwfase van het pensioen baseert op een vaste of variabele pensioenuitkering.
- 3.4 De pensioenuitvoerder heeft bij verweer aangevoerd dat een overeenkomst met de werkgever van de consument is afgesloten waarin de aanwijzingen zijn vastgelegd voor het te voeren beheer over de op de beleggingsrekening gestorte bedragen. Hierbij is het gebruikelijk dat het beleggings- en het renterisico, binnen de afgesproken risicoprofielen, geruime tijd vóór de pensioendatum stap voor stap worden verminderd. Ondanks het feit dat het renterisico verlaagd wordt, door het aanpassen van de duration ofwel de rentegevoeligheid van de beleggingen, kan als gevolg van (rente) marktontwikkelingen nog steeds een positief of negatief effect op de waarde van de beleggingen ontstaan. Dit effect beïnvloedt de hoogte van de uitkeringen die op de pensioendatum voor het alsdan opgebouwde kapitaal aangekocht kunnen worden.

De rentegevoeligheid van het opgebouwde pensioenkapitaal zal op de pensioendatum ongeveer gelijk moeten zijn aan de inkoopfactor waartegen de uitkering wordt aangekocht. Dit beleggingsbeleid is ingegeven door de wettelijke regels.

- 3.5 Tijdens de hoorzitting is uitvoerig stilgestaan bij het beleggingsbeleid van de pensioen-uitvoerder. Het gaat om uitermate ingewikkelde materie, waardoor het volstrekt begrijpelijk is dat het voor de consument lastig te beoordelen is of de pensioenuitvoerder iets te verwijten valt. Een substantiële daling van zijn pensioenkapitaal relatief vlak voor de pensioendatum is gevoelsmatig ook moeilijk te aanvaarden.
- 3.6 De vragen van de commissie, maar ook die van de consument, zijn tijdens de hoorzitting door de pensioenuitvoerder beantwoord waardoor meer inzicht is verkregen in de beweegredenen van zijn beleggingsbeleid in het kader van een prudente lifecycle. Ondanks de inspanningen van de pensioenuitvoerder om het pensioen zo stabiel mogelijk te houden, is niet te voorkomen dat het pensioen uiteindelijk lager uitvalt. In dit geval is de teleurstelling van de consument over de hoogte van zijn pensioen eerder te wijten aan het feit dat de offerte voor de pensioenuitkering uitgaat van een hoger pensioenkapitaal ten opzichte van de daadwerkelijke waarde van het pensioenkapitaal op dat moment.
- 3.7 Voor zover de consument stelt dat een substantiële waardevermindering in de laatste fase van zijn deelnemerschap, voorafgaand aan de pensionering, niet voor mag komen en de pensioenuitvoerder de beleggingsrisico's onvoldoende heeft beheerst of onvoldoende rekening heeft gehouden met de belangen van de consument, merkt de commissie op dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder de consument juist beschermt tegen de ontwikkelingen op de rentemarkt. Dit doet de pensioenuitvoerder door met name het renterisico – zo veel als mogelijk – onder controle te brengen, waardoor een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering wordt bewerkstelligd. Het beleggingsrisico wordt, conform de Pensioenwet en in lijn met de zorgplicht, afgebouwd naarmate de pensioendatum van de consument nadert. De Commissie van Beroep heeft in haar recente uitspraak van 19 januari 2024 (2024-0005) overigens bevestigd dat de prudent-person regel meebrengt dat het renterisico in het zicht van de pensioendatum moet worden afgedekt.

Overdracht van het pensioenkapitaal

- 3.8 Wat betreft de kritiek van de consument op de in zijn ogen te trage afwikkeling merkt de commissie op dat het pensioenreglement en de door de consument gekozen pensioendatum van zondag 1 oktober 2023 leidend is. De pensioenuitvoerder hoeft niet mee te werken aan het verzoek van de consument om de beleggingsportefeuille eerder te verkopen en het pensioenkapitaal over te dragen.

Dit is ook vastgelegd in de brief die de pensioenuitvoerder op 25 augustus 2023 aan de consument heeft gestuurd:

“Pensioeningangsdatum

Wij hebben uw pensioeningangsdatum vastgelegd op 1 oktober 2023. Dit houdt dat uw pensioenkapitaal op de eerst mogelijke datum na 1 oktober 2023 wordt onttrokken uit de beleggingen. Rond 15 oktober 2023 maken wij het kapitaal over aan Allianz Nederland Levensverzekering N.V. U ontvangt hiervan een bevestiging.”

- 3.9 Tijdens de hoorzitting heeft de pensioenuitvoerder toegelicht dat de opdracht tot verkoop van de beleggingen op 29 september 2023 is gegeven, de verkoop op 3 oktober 2023 tegen de dan geldende koersen heeft plaatsgevonden en dat de overdracht, rekening houdend met de administratieve handelingen die benodigd zijn voor de afwikkeling, uiteindelijk op 12 oktober 2023 is voltooid. Naar het oordeel van de commissie valt de pensioenuitvoerder op dit punt geen verwijt te maken en is de in de bovengenoemde brief gedane toezegging ook nagekomen.
- 3.10 De slotsom is dat de commissie op basis van de beschikbare informatie en documentatie geen reden heeft om aan te nemen dat de pensioenuitvoerder niet prudent heeft belegd of op enige andere wijze tekort is geschoten. De klacht van de consument is dan ook ongegrond en zijn vordering moet worden afgewezen.

Conclusie

- 3.11 Op grond van het voorgaande komt de commissie tot het oordeel dat de klacht van de consument ongegrond is en de vordering moet worden afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld.

Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl